

PM 2010: RI (Dnr 322-277/2010)

Lyft ut skolan ur GS-IT

Skrivelse av Roger Mogert (s)

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande
Skrivelse av Roger Mogert (s) om ”Lyft ut skolan ur GS-IT” avslås.

Föredragande borgarrådet Sten Nordin anför följande.

Ärendet

Oppositionsborgarrådet Roger Mogert (s) föreslår i skrivelse till kommunstyrelsen den 3 februari 2010 att införandet av gemensam IT-service ska avbrytas inom skolan, och att stadsledningskontoret bör inleda förhandlingar med Volvo IT för att lyfta ur utbildningsförvaltningen ur GS-IT avtalet.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret vill starkt avråda från att man under en pågående förändringsprocess ändrar ett strategiskt fullmäktigebeslut med stora verksamhetskonsekvenser innan projektet nått den punkt där projektets positiva effekter förväntas uppstå.

Mina synpunkter

Jag är medveten om att en stor förändringsprocess kan skapa initiala komplikationer. Jag har även förståelse för att vissa skolor kan uppleva problem i och med övergången. Användare såväl som utförare är båda beroende av att systemen fungerar och påverkas därför direkt om någonting inte fungerar som det ska. Därför är det viktigt att påpeka att övergången till GS-IT tar viss tid och att intentionerna med genomförandet först kan ses när processen är avslutad.

En standardiserad IT-plattform för Stockholms stad är emellertid av avgörande betydelse för att Stockholm ska kunna utvecklas till en IT-stad i världsklass. Inte minst viktigt är IT-stödet för de pedagogiska verksamheterna. Datorer och IT är på många håll en helt integrerad del av undervisningen och verksamheten är beroende av att ha en IT-miljö som fungerar. I och med införandet av den gemensamma plattformen skapas en enhetlig och väl fungerande IT-miljö samtidigt som staden sätter en lägsta nivå för den standard som krävs för att IT-stödet ska fungera.

Att avbryta en pågående process, som dessutom är omfattande både till omfång och till kostnad, torde vara att göra arbetet en björntjänst. Särskilt då de förväntade positiva effekterna kan uppstå först när hela processen är genomförd.

Den process som nu pågår är resultatet av ett arbete som påbörjades av den nuvarande oppositionen redan 2005. Stockholms stad har sedan dess grundligt utrett behovet och tillvägagångssättet och jag är helt övertygad om att resultatet, när övergången väl är genomförd, kom att bli gynnsamt. Att i det här läget plocka ur ett område ur processen skulle medföra att fördelarna med ett gemensamt IT-system försvinner. Det skulle även skapa förvirring i förhållande till beslut fattade av kommunfullmäktige.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande

Skrivelse av Roger Mogert (s) om ”Lyft ut skolan ur GS-IT” avslås.

Stockholm den 17 juni 2010

STEN NORDIN

Bilaga

Skrivelse från Roger Mogert (s) om att lyfta ut skolan ur GS-IT

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Roger Mogert* (s) enligt följande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta

- att utreda och återkomma med en redovisning över vilka ekonomiska och praktiska effekter GS-IT-avtalet inneburit för stadens skolor.
- att utreda möjligheten till och återkomma med förslag över hur GS-IT-avtalet kan förändras för att passa skolornas behov. samt
- att därutöver anföra.

Inrättandet av GS-IT-avtalet har inneburit stora kostnader för stadens skolor, kostnader som den borgliga majoriteten nu försöker kompensera genom ett anslag till IT. Detta anslag kommer dock inte att täcka de kostnader som skolorna har, och de kommer också att tillfalla de fristående skolorna som inte bär några kostnader för det avtal Stockholms stad har med Volvo IT.

Det är av största vikt att staden tar åt sig av den kritik som lämnat gentemot det nya IT-systemet. För många skolor har det inte bara inneburit ökade kostnader, det har också inneburit praktiska problem då t ex programvaror de tidigare har använt har försvunnit.

För att råda bot på de problem IT-avtalet har inneburit för skolorna behöver staden i ett första skede utreda vilka konsekvenser avtalet har gett. I ett andra steg bör man se över möjligheterna att ändra avtalet rörande skolornas del av GS-IT så att det blir bättre anpassat utifrån deras verksamhet och behov.

ÄRENDET

Oppositionsborgarrådet Roger Mogert (s) föreslår i skrivelse till kommunstyrelsen den 3 februari 2010 att införandet av gemensam IT-service ska avbrytas inom skolan, och att stadsledningskontoret bör inleda förhandlingar med Volvo IT för att lyfta ur utbildningsförvaltningen ur GS-IT avtalet.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 18 februari 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Det arbete som nu genomförs med standardisering och konsolidering är resultatet av ett utredningsarbete som påbörjats under den tidigare majoriteten år 2005 och som slutförts under den nuvarande år 2008. I fullmäktiges beslut (RI 2008:134, dnr 031-826/2008) fastslås att reformen skall genomföras genom en centralupphandling och att avrop av tjänsterna skall vara obligatoriskt. Det är därmed inte möjligt för kommunstyrelsen att bifalla Mogerts yrkande utan att fullmäktige först ändrar sitt tidigare fattade beslut om införande av gemensam IT-service i staden. Till grund för beslutet om att införa en gemensam IT-service fanns ett omfattande utredningsarbete, och utöver själva genomförandebeslutet finns flera andra fullmäktigebeslut som banar väg för detta genom att peka på behovet av en förändring. Vidare följer beslutet om upphandling fullmäktiges beslutade konkurrenspolicy och IT-program.

Stadsledningskontoret vill starkt avråda från att man under en pågående förändringsprocess ändrar ett strategiskt fullmäktigebeslut med stora verksamhetskonsekvenser innan projektet nått den punkt där projektets positiva effekter förväntas uppstå. Ett sådant agerande skulle skapa en betydande osäkerhet i organisationen rörande framtida fullmäktigebeslut, och skulle i det specifika fallet skapa en närmast omöjlig situation i verksamhetsplanering och ekonomisk planering under det innevarande budgetåret. Det skulle också skapa en osäkerhet rörande tolkningen av de av fullmäktige beslutade program som ligger till grund för beslutet.

Vidare kan kostnaderna för att avbryta projektet innan effekthemtagning påbörjats förväntas vara betydande. Stora förväntningar finns nu också i organisationen på att staden får en ny modern IT-miljö och den nya plattformen efterfrågas, inte minst av elever i stadens skolor.

Förväntade positiva effekter

En standardiserad IT-plattform för Stockholms stad är av avgörande betydelse för att IT i staden skall kunna utvecklas och fungera i framtiden. Inte minst viktigt är IT-stödet för de pedagogiska verksamheterna. Datorer och IT är på många håll en integrerad del av undervisningen och verksamheten är helt beroende av att ha en IT-miljö som fungerar. I och med införandet av den gemensamma plattformen skapas inte bara en enhetlig och väl fungerande IT-miljö utan samtidigt sätter staden en lägsta nivå för den standard som krävs för att IT-stödet skall fungera.

Samtidigt som en gemensam plattform skapas genomför staden en betydande standardhöjning till en modern IT-miljö för hela staden. Gamla datorer byts mot nya, ett föråldrat operativsystem, som nått sin tekniska livslängd, byts ut mot marknadens senaste samt tidigare versioner av kontorsprogrammet Office 2003, ersätts av nya Office 2007. De viktigaste positiva effekterna av införandet av den gemensamma plattformen är följande:

- högre kvalitet till en lägre kostnad.
- en stabilare plattform med större möjligheter till central testning och garanterad funktionalitet.
- högre IT-säkerhet.
- enklare och effektivare samverkan.

Utöver rena uppgraderingar och moderniseringar införs också nya funktioner. Alla verksamheter i staden, förvaltningar, bolag och skolan får i och med förändringen ett gemensamt e-postsystem. Helt nya former för samarbete och enklare kommunikation med hjälp av IT lanseras såväl i den administrativa verksamheten som i den pedagogiska, exempelvis genom införandet av samverkansverktyget Communicator. De nya verktygen ger förutsättningar för bättre samverkan och en effektivare handläggning, och omfattar funktioner som chatt, och möjlighet till videosamtal och gemensamma arbetsytor för elever och lärare.

Anpassningar till skolans verksamhet

Det är en missuppfattning att den upphandlade lösningen inte innehåller speciella lösningar för skolan. Under upphandlingsarbetet deltog representanter från utbildningsförvaltningen aktivt i arbetet med kravställning bl.a. genom workshops för rektorer och skoltekniker. Omfattande diskussioner fördes också med utbildningsförvaltningen om skolans specifika behov. Utbildningsförvaltningens engagemang i kravställningen har också gett konkreta resultat i plattformens tjänsteutbud. Exempel på sådana frågor är en enklare konto- och lösenordshantering för elever, vilket tidigare varit ett stort problem i skolverksamheten. Det finns också särskilda tjänster för grupplösningar för undervisning som kravställts i samarbete med skolan och undantagshantering för sådan pedagogisk verksamhet som inte kan använda standardplattformen på samma sätt som den administrativa verksamheten. Sådana undantag handlar både om särskilda tjänster för att underlätta undervisningen och om rena undantag från den standardiserade plattformen och de datormodeller som ingår i denna.

För att ytterligare underlätta för skolans verksamhet och förbättra förutsättningarna samt för att bidra till minskade kostnader införs också speciella e-post-, lagrings- och samarbetsfunktioner för elever och lärare inom ramen för tjänsten live@edu. Live@edu är en kostnadsfri tjänst från Microsoft som låter elever nyttja följande tjänster:

- E-post och stöd för integration mellan privata e-postkonton och de som skolan tillhandahåller.
- Tillgång till kalenderfunktioner.
- Tillgång till mycket stora och helt kostnadsfria lagringslösningar för filer.
- Möjlighet att skapa grupparbetsytor för att dela projekt inom klasser och projektarbeten.

Genom central hantering kommer också samtliga skolor att kunna ta del av gemensamma program och applikationer, vilket inte har varit möjligt tidigare.

Det är inte korrekt att något ”nödstopp” föreligger i utrullningen till skolorna. Under februari har den nya plattformen införts på såväl gymnasier som grundskolor och förberedelserna för ytterligare skolor är i full gång. För att säkerställa funktionalitet och drift har emellertid tidsplanen justerats i förhållande till tidigare planering. Detta har skett i överenskommelse mellan leverantören, stadsledningskontoret och utbildningsförvaltningen.

Ekonomiska konsekvenser

Avslutningsvis konstaterar stadsledningskontoret att beskrivningen av de ökade kostnader för skolorna är missvisande. Införandet av gemensam IT-service kommer att ge staden synligt resultatpåverkande besparingar i storleksordningen minst 60 mnkr kronor per år (mer än tio procent av den nuvarande kostnaden för motsvarande IT-stöd).

I samband med upphandlingen genomfördes ett omfattande arbete för att etablera konkurrens och säkerställa en totalekonomiskt fördelaktig lösning för staden. Upphandlingen genomfördes som en förhandlad upphandling och ursprungligen konkurrerade nio företag/företagskonstellationer om uppdraget att genomföra Gemensam Service IT för staden.

Stadsledningskontorets beräkning av besparingseffekter efter genomförd upphandling överstiger de förväntningar som stadsledningskontoret aviserade i beslutsunderlaget till kommunfullmäktige i september 2008. Upphandlingen har också uppmärksammat av flera externa aktörer. Det finns en stor efterfrågan på föreläsningar om upphandlingen och stadens projekt från näringsliv och andra kommuner och offentlig verksamhet. Upphandlingen har också uppmärksammat av internationella analysföretag. Även företag som deltog i upphandlingen, men som inte fick kontraktet har till staden och i media beskrivit upphandlingen som väl genomförd, med en hög grad av transparens, struktur och professionell kravställning.

Trots att alla förutsättningar finns på plats kommer de positiva effekterna av en standardiserad och konsoliderad IT-miljö dock först att synliggöras i organisationen när projektet är slutfört. Redan nu kan emellertid konstateras att de ekonomiska effekterna för några av de bolag som gått över till GS-IT har mätbara positiva effekter.

Stadsledningskontoret vill i sammanhanget påminna om att de kostnadsförändringar som förvaltningar, bolag och skolor nu upplever är hänförliga till flera delar, där inte alla är hänförliga till fullmäktiges beslut om införande av en gemensam plattform. De kostnader som nu synliggörs är i huvudsak:

1. Engångskostnader till följd av själva förändringen.
2. Kostnader för en standardhöjning, exempelvis datorer, kontorsprogram och operativsystemsuppggraderingar, som ändå skulle ha varit nödvändiga.
3. Kostnader för drift av IT-miljön.

Engångskostnaderna har av stadsledningskontorets finansavdelning och av stadens revisorer bedömts utgöra operationell leasing och skall fördelas under tre år. Därutöver har utbildningsnämnden beslutat att centralt tillskjuta 78 mnkr för att avlasta skolorna huvuddelen av kostnaderna för genomförandet av själva standardiseringen (punkten 1 ovan).

Av ovanstående punkter är det alltså i själva verket endast delar av den andra punkten samt den tredje punkten som skall ingå vid en rättvisande kostnadsjämförelse mellan nuvarande och kommande kostnader för IT-miljön. Man måste vid en sådan jämförelse också beakta att den nuvarande IT-kostnaden är beroende av vilken standard man har på den nuvarande IT-miljön och hur den nuvarande IT-miljön finansierats. Till följd av kommunfullmäktiges beslut kommer nu alla skolor att få en standardhöjning och tillgång till moderna verktyg. Det tydliggörs att IT-stödet är en central del av den pedagogiska verksamheten, som måste ha sin egen budget och som skall underhållas kontinuerligt.

Avslutning

Avslutningsvis kan konstateras att införandet av gemensam IT-service är en mycket stor förändring. I ett förändringsarbete ställs synnerliga krav på samarbete och kommunikation, vilket alla som arbetar med ledning av förändringsarbetet är väl medvetna om. Att det trots detta finns frågor i verksamheten och att man i vissa delar känner en osäkerhet inför en omfattande förändring måste anses vara en naturlig del av genomförandet av en förändring av den här omfattningen.

Bland annat av detta skäl sker införandet på skolor i aktiv samverkan mellan stadsledningskontoret, utbildningsförvaltningen samt leverantören. Det är ur ett förändringsledningsperspektiv avgörande att alla dessa parter agerar som en aktör med ett gemensamt och tydligt budskap. Samordning sker också med andra aktörer som är involverade, till exempel St Erik Kommunikation AB och leverantörer av lokala verksamhetssystem. På motsvarande sätt sker arbetet på övriga förvaltningar och bolag med gott resultat. Frågor som uppstår löses i samverkan och erfarenheterna återanvänds för att underlätta införandet på andra skolor, förvaltningar och bolag.